

Strokovni članek Professional article (1.04)
Besedilo prejeto Received: 10. 10. 2022; Sprejeto Accepted: 15. 11. 2022
UDK UDC: 377:17Trstenjak A.
DOI: 10.34291/Edinost/78/01/Ramovs2
© 2023 Ramovš CC BY 4.0

Ksenija Ramovš

Delo Inštituta Antona Trstenjaka v luči Trstenjakove misli in delovanja

*The Work of the Anton Trstenjak Institute in the
Light of Trstenjak's Work and Thoughts*

Izvleček: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje nosi ime po svojem soustanovitelju, akademiku prof. dr. Antonu Trstenjaku. Delo Inštituta temelji na celostni podobi človeka. V duhu svojega soustanovitelja in učitelja raziskuje, publicira, poučuje in razvija praktične programe na vseh področjih svojega delovanja, za katera je bil ustanovljen; poleg staranja in sožitja tudi psihologijo in logoterapijo, ki sta bili ob ustanovitvi v njegovem naslovu, ter omamljanje in zasvojenosti, ki se jima med drugim vse življenje posvečava preostala dva fizična soustanovitelja Inštituta. V članku so predstavljeni nekateri obrisi Trstenjakovega življenja in delovanja ter njihov pomen za razvoj Inštituta Antona Trstenjaka do leta 2022, ko obeležuje trideset let.

Ključne besede: medgeneracijsko sožitje, kakovostno staranje, celostna podoba človeka, solidarnost, prostovoljstvo, delo s skupnostjo, raziskovanje, publiciranje

Abstract: *The Anton Trstenjak Institute for Gerontology and Intergenerational Relations is named after its co-founder, academician Prof. Anton Trstenjak, Ph.D. The work of the Institute is based on a holistic view of the human being. In the spirit of its co-founder, the Institute researches, publishes, teaches and develops practical programmes in all the areas for which it has been founded; in addition to ageing and coexistence, it also includes psychology and logotherapy, which were in its title when it was founded, including intoxication and addictions, which have been the lifelong focus of the Institute's co-founders. This article presents some of the outlines of Trstenjak's life and work and their significance for the development of the Anton Trstenjak Institute up to 2022, when it celebrates its thirtieth anniversary.*

Keywords: *intergenerational coexistence, quality ageing, the holistic perception of a human being, solidarity, volunteering, community work, research, publishing*

1 Inštitut Antona Trstenjaka

Inštitut Antona Trstenjaka je bil ustanovljen leta 1992 kot prvi zasebni znanstvenoraziskovalni, razvojni in izobraževalni zavod v samostojni Sloveniji.

Ustanovili smo ga Anton Trstenjak, Jože Ramovš in avtorica tega članka Ksenija Ramovš. Somišljeniki Antona Trstenjaka, Viktorja Frankla in drugih slovenskih in tujih mislecev te usmeritve smo želeli gojiti humanistično antropološko misel ter razvijati programe za krepitev socialnega, duševnega, duhovnega in telesnega zdravja posameznika, skupin in skupnosti v obdobju družbenopolitičnega preloma.

Ob ustanovitvi se je imenoval *Inštitut za psihologijo, logoterapijo in antropohigieno*. Glavna področja njegovega delovanja so bila staranje (gerontologija) in medgeneracijsko sožitje, družina, smisel, preventivna metodika, omame in zasvojenosti ter celostna antropologija kot osnova in povezovalna rdeča nit vsega znanstvenega, razvojnega in pedagoškega dela Inštituta.

Kot soustanoviteljica je poslanstvo Inštituta takoj po ustanovitvi podprla Slovenska akademija znanosti in umetnosti ter postala njegova nematerialna soustanoviteljica. V letu 2004 je postala njegova nematerialna soustanoviteljica tudi Vlada Republike Slovenije v svoji potrebi po znanstveni in razvojni ustanovi za področje staranja in sožitja. Tedaj je Inštitut spremenil ime v današnjega. V treh desetletjih delovanja se je Inštitut Antona Trstenjaka tudi pod vplivom geriatrične in gerontološke tradicije dr. Bojana Accetta razvil v osrednjo slovensko raziskovalno in razvojno gerontološko ustanovo.

Inštitut deluje na vseh področjih, za katera je bil ustanovljen: psihologija, logoterapija in antropohigiena, zasvojenosti in omame ter gerontologija in medgeneracijsko sožitje, ki je po obsegu dela največje.

Na sedanje delovanje Inštituta v veliki meri vplivajo pereče potrebe starajoče se družbe. Naloge, ki izhajajo iz teh potreb, se nanašajo na zbiranje in posredovanje sodobnega znanja o staranju in medgeneracijski solidarnosti ter raziskovanje na teh področjih, ki sta čedalje bolj aktualni. Potrebe kakovostnega staranja je mogoče uresničevati le v okviru medgeneracijskega sožitja in solidarnosti. Ta poudarek pri delu nosi Inštitut v svojem polnem naslovu: *Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje*.

Inštitut razvija izvirne domače in našim razmeram prilagojene programe, ki odgovarjajo na pereče potrebe staranja in sožitja med generacijami

za posameznike, skupine in skupnosti. V ta namen je ustanovil enoto Krekovo središče v Komendi, kjer poskusno uvaja skupnostne programe, med drugim vzpostavlja center za družinske in druge neformalne oskrbovalce starostno onemoglih in bolnih družinskih članov in drugih bližnjih.

Inštitut je od začetka usmerjen interdisciplinarno. V skladu s strateškimi evropskimi usmeritvami interdisciplinarno povezuje zdravstvena, socialna, prostorsko-infrastrukturalna in vzgojno-izobraževalna področja znanja z vidikov preventive omam in zasvojenosti, staranja in odnosov med generacijami. V njegove temelje je vgrajena neločljiva povezanost med praktičnim delom z ljudmi na terenu, raziskovanjem in poučevanjem po načelu, da teorija izhaja iz prakse in da so njena spoznanja usmerjena v izboljšanje prakse. To povezanost odražajo programi, ki jih razvija in uvaja, ter publikacije, ki jih izdaja.

Ker zahtevajo demografska, gerontološka in medgeneracijska vprašanja tudi medpodročno sodelovanje vladnih in upravnih resorjev, sodeluje Inštitut z občinami, vladnimi in nevladnimi službami vseh naštetih področij pri humanem in racionalnem reševanju nalog staranja in dolgotrajne oskrbe.

O delu Inštituta je bilo večinoma objavljeno poročilo za posamezno leto v gerontološko medgeneracijski reviji *Kakovostna starost* (Ramovš K. 2014), sintetično poročilo o delu v prvih 20 letih delovanja Inštituta pa je v zborniku mednarodne konference Medgeneracijska solidarnost in staranje, ki jo je Inštitut organiziral skupaj z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve RS 5. novembra 2012 na Brdu pri Kranju (Ramovš J. 2012).

2 Komplementarnost raziskovanja, poučevanja in pomoči drugim v stiskah

Pri svojem delovanju se Inštitut močno naslanja na Trstenjakovo dediščino. Trstenjak je bil vse življenje usmerjen v skladno komplementarnost raziskovanja, poučevanja in pomoči drugim v stiskah, kar po njegovem zgledu gradimo tudi na Inštitutu Antona Trstenjaka. Pomen navedene

troedinosti je opisal v treh bogato zgovornih točkah predstojnik Inštituta, Jože Ramovš, v prikazu življenja in dela Antona Trstenjaka (2007).

1. *Učenje – raziskovanje.* Človek se mora naučiti, kar so drugi spoznali o tem, kar dela. Učenje preteklih in sodobnih spoznanj in izkušenj od drugih mora stalno dopolnjevati in preverjati z lastnim raziskovanjem, pa naj je poklicni znanstveni raziskovalec ali vsakdanji kuhar družinskega kosila, saj je bistvo raziskovanja radovedno zbiranje že obstoječih znanj in spoznanj ter iskanje novih.
2. *Poučevanje.* Kar človek zna in ve, mora posredovati drugim ljudem: preko napisanega članka ali knjige, narejenega izdelka ali umetnine, predavanja, sporočila v javnem občilu ali osebnega pripovedovanja v vsakdanjem pogovoru.
3. *Solidarna pomoč ljudem v stiskah.* Človek je od začetka do konca tudi zmotljivo bitje, saj »reka resnice teče po prekopih zmot«. Pri iskanju in pri posredovanju znanj se slehernemu človeku nenehno mešajo škodljive zmote s pristnimi in koristnimi spoznanji, tako da je oboje mnogokrat neločljivo. Rešeto, ki zmore sejati omamni plevel zmot iz hranljivega žita znanj, je solidarna in sočutna povezanost s konkretnimi ljudmi, ki so v težavah in stiskah zaradi bolezni, revščine, zmot, lastne ali tuje hudobije, torej osebni odnos z ljudmi, ki zaradi česar koli trpijo. Gre za konkretno ljubezen do konkretnega človeka, ne le za splošno ljubezen do človeka ali človeštva – kot je pronicljivo razčlenil Dostojevski v Bratih Karamazovih. Dejavná osebna solidarnost s človekom ali s skupino ljudi je čistilna naprava tako pri raziskovalnem sprejemanju tujih spoznanj in izkušenj kakor pri poučevalnem posredovanju lastnih spoznanj in izkušenj drugim ali kulturi nasploh.

Trstenjak se je poglobljal v človeka študijsko in raziskovalno z vidika človeškega razvoja, blizu mu je bilo raziskovanje človeka v njegovem nihanju med številnimi polaritetami, zanimali sta ga človeška svoboda in simbolčnost mišljenja, ki človeku omogoča preseganje materialnih korenin, sledil mu je v ustvarjalnih vzgibih in stiski, v sreči in umrljivosti, v njegovi individualnosti in sožitni povezanosti. Pred njegovimi raziskovalnimi očmi so bili tako konkretni ljudje v svojem vsakdanjem življenju in stiskah kakor tudi pojav človeka kot takega.

Trstenjak je kot znanstvenik delal za to, da bi bilo nekaj manj neznanck o človekovi duševnosti, zgodovinskosti in družbenosti. Na telesno-duševnem področju je odkril zakonitost pri zaznavanju barvnih odtenkov (Trstenjak 1948). Še mnogo več koščkov znanja o človeku pa je sestavil v sliko na področju celostne filozofske antropologije (Trstenjak 1968; 1985; 1988a; 1988b). To je lahko storil zaradi svoje neumorne zavzetosti za delo na tem področju, široke in temeljite izobrazbe ter svoje enciklopedične kulturne razgledanosti.

Dolžnost vsakega zaposlenega na Inštitutu Antona Trstenjaka je, da se redno izobražuje iz domačih in tujih virov na področju, na katerem dela, hkrati pa širi svoj horizont z znanji z drugih področij delovanja Inštituta in tudi širše. Za koristno se je pokazala naša ustaljena praksa, da individualnemu študiju sledijo petkova izobraževalna srečanja vseh zaposlenih pod vodstvom predstojnika. Na njih tečejo vsebinske razprave ob določenih temah oziroma raziskovalnih vprašanjih, ki potrebujejo globlji razmislek. Univerzitetno in visokošolsko izobraženi sodelavci tako dobivajo spodbude za raziskovalni razmislek in za neposredno delo z ljudmi ter za izobraževalno delo v skupnosti.

3 Celostna podoba človeka kot izhodišče preventivnega delovanja Inštituta

Anton Trstenjak je vse svoje znanstveno delo gradil na tezi, da je človek celovito telesno, duševno in duhovno bitje. Na tej paradigmi gradi svoje delo tudi Inštitut. Posebej upošteva, da je človek po svoji naravi poleg klasične opredelitve – telesno, duševno in duhovno – tudi socialno in razvojno bitje.

Večina Trstenjakovih del je imela pomembno preventivno vlogo v psihološko-duhovnem življenju ljudi, ki so množično segali po njegovih knjigah. Ti so v desetletjih po drugi svetovni vojni tiho prebolevali hude travme svetovne in bratomorne vojne ter se soočali z velikimi ekonomskimi in družbenimi spremembami; nagla sekularizacija in izgubljanje vrednot so slabo vplivale na duševno in duhovno zdravje ljudi. Trstenjak je v svojih knjigah naslavljal človeka z veliko začetnico in mu kazal pot do sebe,

do ravnotežja, do upanja, do sreče; to kažejo že naslovi njegovih knjig. (1957; 1971; 1974; 1985)

Inštitut Antona Trstenjaka nadaljuje preventivno delo svojega velikega učitelja. Skrajna individualizacija in potrošništvo v družbi ter izguba orientacije glede vrednot na osebni ravni človeka pogosto peljejo v neprepoznavanje škodljivih omam in zasvojenosti. Odnos do starosti se spreminja, doživljanje nevrednosti človeškega življenja v starosti se odraža v pritiskih na sprejem zakona o evtanaziji in pri slovenskem četrstoletnem zaostanku v uveljavitvi zakona in sodobnega sistema o dolgotrajni oskrbi. Vse to so današnji izzivi, na katere Inštitut odgovarja v luči Trstenjakovega stališča, da je treba v vsaki situaciji iskati upanje in odpirati prostor konstruktivnim stvarnim rešitvam.

4 Usmeritev v rast in razvoj

Volja po razumskih spoznanjih in socialni rasti v medčloveških odnosih je temeljna življenjska značilnost Trstenjaka v vseh njegovih vlogah. Na tem temelju je Trstenjak napisal petdeset knjig, v katerih je spodbujal razvoj človeka v pozitivno smer. Skozi vsa njegova antropološka dela se vije rdeča nit, da je »človek bitje prihodnosti, končno in neskončno bitje, ki šele hodi sam za seboj« – to govorijo tudi naslovi njegovih že omenjenih antropologij. Skratka, Trstenjak je stal na trdnih tleh sedanjosti, gledal z vso voljo napredek prihodnosti in bil hkrati s sproščeno resnobo zakoreninjen v izročilo preteklosti. Človeka je sprejemal takega, kakršen je stal pred njim, upošteval je biološke, psihične in socialne determinante njegove preteklosti, toda pravo podobo posameznika – in prav tako človeštva – je gledal v prihodnosti.

Po tridesetih letih obstoja in razvoja Inštituta Antona Trstenjaka lahko zapišemo, da tudi delo Inštituta korenini v dobrih spoznanjih preteklosti, da deluje realistično in smiselno v sedanjosti in da strateško dobro prepoznava naloge v prihodnosti; slednje včasih ostane nerazumljeno v domači politiki in strokah, sprejeto pa je v tujih.

Zadnjo četrtno svojega življenja je bil Trstenjak polno zaposlen upokojenec; v tem času sta izšli dve tretjini njegovih knjig. Svoj tek življenja

je sklenil z besedami »Najlepše je biti na cilju«. Naslov zadnje od devetih knjig njegove najuspešnejše zbirke psihologije življenjske modrosti se glasi *Umrješ, da živiš* (1993).

Kakovostno življenje do konca, kakor ga je živel Anton Trstenjak, je vodilo vsega dela na Inštitutu. Prizadeva si za človeka dostojno in dostojanstveno staranje tam, kjer si kdo želi. Velika večina ljudi želi do konca življenja živeti doma, kjer se najbolje počutijo in najbolje znajdejo. To, da ostanejo čim dlje v svojem okolju, je dejansko zanje najboljše in za skupnost najcenejše. V zgodnji starosti je človek po navadi še veliko let zelo pri močeh, tako da povsem samostojno skrbi zase in veliko naredi tudi za mlajše – v razvitih deželah je takih kar tri četrtine upokojencev. S starostjo pa potrebe po oskrbi naraščajo. Raziskave kažejo, da okoli 10 % ljudi v krajevnih skupnostih oskrbuje družinske člane z veliko mero družinske odgovornosti in ljubezni. Za svoje delo družinski oskrbovalci potrebujejo dobro znanje, kar Inštitut nudi v obliki kakovostnih izobraževanj in povezovanja družinskih in drugih neformalnih oskrbovalcev. (Ramovš in Ramovš 2018) Inštitut si prizadeva tudi za dopolnitve in uveljavitev Zakona o dolgotrajni oskrbi, za pravico do razbremenilne pomoči neformalnih oskrbovalcev in za postavitev pravice iz dela do nege bolnega starejšega ali invalidnega družinskega člana.

5 Delo za solidarno skupnost

Z lepo besedo ljudem v stiski, z navdušujočimi govori, s poučevanjem, študijem in pisanjem ter s finančnimi darovi iz svojih skromnih prihodkov je Trstenjak na življenjski način prepletal teorijo in prakso ter deloval v dobro skupnosti.

Osnovno orodje za delo v skupnosti je jezik; njegova moč in lepota se kaže v tem, kako kdo govori in piše. Trstenjak je pisal v lepi, vsem razumljivi slovenščini. Temu sledimo na Inštitutu po svojih močeh in sposobnostih tudi pri naših znanstvenih in strokovnih tekstih. Veliko zaslug za to ima predstojnik Inštituta Jože Ramovš, avtor številnih del in urednik revije *Kakovostna starost*, ki je edina slovenska znanstvena in strokovna revija za področje staranja in medgeneracijskega sožitja; letos izhaja njen petindvajseti letnik.

Razmisleku o lepi besedi in Trstenjakovi ljubezni do maternega jezika ter spretnosti pri njej uporabi namenjam nekaj več besed. Trstenjakova dela je lahko bral vsak človek v njegovem času, ki si je tega želel, ne le ožji poklicni kolegi. V že omenjenem obsežnem prikazu Trstenjakovega življenja in dela Jože Ramovš (2007) ugotavlja, da je vsak pravi znanstvenik pred vprašanjem, ali bo delal in pisal samo strogo znanstveno na konici svojega dometa za nekaj strokovnih kolegov s predpostavko, da bo njegova spoznanja nekdo drug »prevedel« v bolj razumljiv jezik za uporabo več ljudem, ali pa se bo v ljubezni do maternega jezika in spoštovanju do ljudi svoje kulture potrudil ter domete svojega snovanja sam povedal ljudem brez posrednikov. Menim, da je druga smer veliko bolj smiselna. Znanstvenik, ki hodi po njej, po neposrednih odzivih sam sproti preverja in dopolnjuje svoja spoznanja, obenem pa ne tvega, da bodo njegova spoznanja ostala pozabljena na zaprašenem papirju ali narobe razumljena in zato ljudem posredovana napačno. Trstenjak je pred to alternativo zavestno izbiral drugo smer in v njej vrhunsko uspeval; bil je velik ljubitelj človeške besede, zlasti lepe slovenske besede.

Jože Ramovš, učenec in dober poznavalec Antona Trstenjaka, je v svojem prispevku *Življenje in delo Antona Trstenjaka* med drugim pisal o moči besede same po sebi ter te, ki veje iz Trstenjakovih del. Človeška beseda je v svoji silni simbolični moči zgovorna in lepa, če to ni, je zavajajoča in grda. Njen edini smisel je povezovanje ljudi med seboj in s celotno resničnostjo na poti materialnega napredovanja, duševne rasti in duhovnega zorenja posameznika in človeške skupnosti. Trstenjakovo delo je bilo uravnoteženo med teoretičnim raziskovanjem človeške besede in praktičnim prizadevanjem za povezovanje človeka z drugimi ljudmi. Zdi se, da ga je osnovna življenjska usmerjenost vodila v prizadevanje, da bi lahko ljudje svoje misli, spoznanja, izkušnje, čustva, namene, bojazni in vse drugo, kar je v njih, posredovali drug drugemu na kar najbolj smiseln način, v pravem trenutku in plodno. Tudi sam je bil mojster pogovora, dialoga in gradnje povezovalnih mostov med ljudmi. Že to, kako na široko in intenzivno je bil vse življenje povezan s svojo prijateljsko družbo, kaže na njegovo praktičnost v medčloveškem sožitju. Isto govorijo dejstva, da so ljudje tako radi in množično prihajali k njemu in se z njim pogovarjali, ga vabili predavat ali pridigat in da so ga v zadnjem obdobju življenja, ko je padla zavesa politične odrinjenosti, oblegali časnikarji za pogovore v javnih občilih. (Ramovš J. 2007)

Trstenjak je pogosto izrekel stavek: »Vkup držimo!« S ponosom je pripovedoval, da je imel njegov oče naročen časopis z naslovom *Sloga*, ki pa je, žal, kmalu propadel. Kot psiholog je Trstenjak preučeval slovenski narodni značaj in značaje posameznih pokrajin, slovenske odlike, ki so nam omogočile preživetje skozi stoletja, in naše šibke točke, ki nas tepejo. S samomorilnostjo je imel živ stik pri svojem svetovalno-psihoterapevtskem delu, z zanimanjem jo je preučeval tudi kot socialno patološki pojav.

Franklova logoterapija in eksistencialna analiza pogosto prepoznava samomor kot posledico globoke bivanjske praznote. Ta psihoterapevtska smer povečuje prostor razumevanja stisk današnjega človeka in njegovo potrebo po iskanju smisla. Na Inštitutu Antona Trstenjaka z njo dopolnjujemo Trstenjakovo delo in znanje ne samo na področju psihoterapije, temveč tudi na področju duševnega zdravja v skupnosti; to našo izvirno preventivno usmeritev imenujemo antropohigiena. (Ramovš J. 1996)

Trstenjak je bil vse življenje prostovoljec, ljudem je pomagal zastopnik, po ves dan je sprejemal ljudi, da jim je svetoval v stiski – to je delal vedno brezplačno. »Če je treba človeku v stiski plačati za vsako dobro besedo, je blizu konec sveta, jaz pa ne bi hotel, da bi bil prehitro!« – ta šaljivi rek je danes, ko se vse ravna po pravilih storitev, še posebej pomemben. Človek pa za svoje telesno in duševno zdravje ter za razvoj nujno potrebuje predvsem človeški odnos, ki se ne da ne kupiti ne prodati.

Inštitut iz Trstenjakove misli črpa navdih za delo s skupnostjo. Razvijamo prostovoljstvo, ki je pomembna protiutež storitveno naravnemu času, zlasti prostovoljstvo za sožitje med generacijami in za kakovostno staranje.

Lep človeški odnos zmanjšuje posledice osamljenosti pri vseh generacijah. Kljub mnogim novim komunikacijskim potem je osamljenosti med ljudmi vse več (Spitzer 2018), zato Inštitut že več kot dvajset let razvija programe za kakovostno medgeneracijsko sožitje in staranje. Srčika teh programov je prostovoljstvo za lep človeški odnos, od katerega pridobivata oba v razmerju oziroma vsi člani skupin za kakovostno staranje in medgeneracijsko sožitje. Usposobili smo okoli 4000 prostovoljcev, trenutno deluje nekaj sto medgeneracijskih skupin in družabništev ter mreža lokalnih koordinatorjev.

V praktičnih in konkretnih programih Inštituta Antona Trstenjaka je eden glavnih poudarkov pri delu razvoj metode socialnega učenja (Ramovš J., Ramovš K. in Svetelšek 2019), pogoj zanjo pa je pogovorna kultura. Inštitut daje velik pomen spajanju teorije, ki jo razvijamo ob zbiranju domačega in tujega znanja ter pretežno aplikativnega raziskovanja. Na drugi strani razvijamo in na podlagi novih spoznanj dopolnjujemo prakso, ki jo vgrajujemo v domače in mednarodne projekte ter programe skupine, kot so Mreža medgeneracijskih programov za kakovostno staranje, Preventiva nasilja nad starejšimi, Koordinacija starosti prijaznih mest in občin v okviru Svetovne zdravstvene organizacije.¹ Za potrebe dejavnosti Inštituta in širše skupnosti pišemo in objavljamo poljudne ter strokovne članke, opredeljujemo strokovno izrazje za logoterapijo, gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, za skupino in skupinsko delo ter za področje omamljanja in zasvojenosti; s teh področij smo izdali več deset izvirnih knjig (Ramovš J. 1995; 2003; 2013; 2017; 2020). Inštitut torej nadaljuje plodno delo Antona Trstenjaka tudi s številnimi in kakovostnimi znanstvenimi in strokovnimi monografijami in članki, odmevnimi v domači in tuji javnosti.

Zaključek

Življenjska mejnika rojstva in smrti akademika prof. dr. Antona Trstenjaka simbolizirata rodovitno celoto njegovega življenja: rodil se je v začetku leta na začetku stoletja, umrl pa jeseni na koncu stoletja in obenem tisočletja; v času, ko je evropska kultura stopala iz mladostnega »stoletja otroka« v obdobje starega prebivalstva, iz obdobja vere v znanost na trda tla reševanja osnovnih nalog trajnostnega razvoja narave, družbe in smiselnega posameznikovega človeškega življenja. Iz Trstenjakovega polnega človeškega in mnogostranskega dela se kristalizirajo klena zrna, ki imajo trajni pomen za slovenski narod in za znanost kot celoto. Inštitut Antona Trstenjaka nosi ime svojega soustanovitelja in si bo trajno prizadeval, da bodo ime in klena zrna misli in delovanja Antona Trstenjaka živela in rastle v dobro človeka in skupnosti.

---

1 Glej tudi spletno stran Inštituta (2022).

V zaključku naj kot avtorica napišem kratko pojasnilo. Pri pisanju tega prispevka me je vodila pristna želja, da osvetlim delo Inštituta Antona Trstenjaka v luči Trstenjakove misli in delovanja. Trstenjaka sem osebno spoznala v njegovih zrelih letih. Bil je prijeten sogovornik, radovednost in iskričnost je ohranil do konca življenja. Nikoli ne bom pozabila njegovega veselja ob ustanovitvi Inštituta. Rad je privolil, da ga poimenujemo po njem, pa ne iz egoističnih razlogov nesmrtnosti, temveč zato, ker je njegova bogata zapuščina našla svoje ime in prostor, kjer se bo lahko ohranjala in razvijala. Ta prikaz ne želi biti hvalospev ali reklama za delo Inštituta, temveč zgolj stvaren oris nadaljevanja Trstenjakovega dela, kakor ga vidim avtorica tega članka, ki s ponosom zaključujem, da je bilo v tridesetih letih veliko narejenega.

Reference

- Inštitut Antona Trstenjaka.** 2022. Domača stran. [Http://www.inst-antonatrstenjaka.si/institut/](http://www.inst-antonatrstenjaka.si/institut/).
- Ramovš, Jože.** 1996. Logotheoretische Grundlagen der Anthropohigiene. *Journal des Viktor-Frankl-Instituts: An International Journal for Logotherapy and Existential Analysis* 4/1: 78–96.
- . 2003. *Kakovostna starost: Socialna gerontologija in gerontagogika.* Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka; Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- . 2007. Življenje in delo Antona Trstenjaka (1906–1996). V: Tine Hribar idr., ur. *Anton Trstenjak 1906–1996: Zbornik razprav s simpozija SAZU ob 100-letnici rojstva in 10-letnici smrti*, 21–63. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- . 2017. *Sožitje v družini.* Celje: Celjska Mohorjeva družba; Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje.
- . 2020. *Integrirana dolgotrajna oskrba.* Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje; Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Novem mestu; Alma Mater Europaea.
- Ramovš, Jože, ur.** 1995. *Družina: zbornik predavanj in razprav na osrednjih strokovnih prireditvah v Sloveniji v letu družine v Cankarjevem domu v Ljubljani, 25. in 26. oktober 1994.* Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- . 2012. 20 let Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje. V: *Medgeneracijska solidarnost in staranje: Mednarodna konferenca, Brdo pri Kranju, 5. november 2012*, 47–55. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- . 2013. *Staranje v Sloveniji: Raziskava o potrebah, zmoglostih in stališčih nad 50 let starih prebivalcev Slovenije.* Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Ramovš, Jože, Ana Ramovš in Ajda Svetelšek.** 2019. Informal Carers Training: In-group Social Learning as an Effective Method for Quality Care Empowerment. *Frontiers in Sociology* 4:63. Doi:10.3389/fsoc.2019.00063.
- Ramovš, Jože, in Ksenija Ramovš.** 2018. *Družinska oskrba starejšega svojca: Priročnik na tečaju za družinske oskrbovalce.* 5. izdaja. Ljubljana: Inštitut Antona.
- Ramovš, Ksenija.** 2014. Delo Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje v letu 2013. *Kakovostna starost* 17/1: 81–85.
- Spitzer, Manfred.** 2018. *Einsamkeit: Die unerkannte Krankheit – schmerzhaft, ansteckend, tödlich.* München: Dremer Verlag.
- Trstenjak, Anton.** 1948. *Zlivanje in ločevanje barvnih vtisov.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1957. *Človek v ravnotežju.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1968. *Hoja za človekom.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1971. *Človek samemu sebi.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1974. *Človek in sreča.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1985. *Človek bitje prihodnosti: Okvirna antropologija.* Ljubljana: Slovenska matica.
- . 1988a. *Človek končno in neskončno bitje: Oznanjevalna antropologija.* Celje: Mohorjeva družba.
- . 1988b. *Dobro je biti človek.* Ljubljana: Katehetski center.
- . 1993. *Umrješ, da živiš.* Celje: Mohorjeva družba.

